

Херсонський державний університет
Кафедра педагогіки, психології й освітнього менеджменту

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Педагогіка»

**Розгорнуті плани до лекційного курсу
навчальної дисципліни «Загальна педагогіка»**

Лекційний модуль №1 Загальні основи педагогіки

Предмет педагогіки, її основні категорії.

1. Поняття про педагогіку. Ретроспективний аналіз розвитку педагогіки (етапи розвитку педагогіки: донауковий, етап виникнення теоретичних концепцій виховання і освіти, етап розвитку педагогічної науки). Функції педагогічної науки: науково-теоретична, організаційно-практична, прогностична.
2. Основні категорії педагогіки: педагогічний процес, виховання, навчання, освіта, розвиток. Виховання як суспільно-педагогічне явище.
3. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Завдання педагогіки на сучасному етапі розвитку суспільства.
4. Структура і галузі педагогіки: загальні основи педагогіки, теорія виховання, дидактика (теорія навчання), організація та управління педагогічним процесом. Вікова педагогіка (дошкільна та шкільна педагогіка), спеціальна педагогіка (сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, олігофренопедагогіка, логопедія), соціальна педагогіка (сімейна педагогіка, перевиховання дітей, що мають проблеми), професійна педагогіка (педагогіка вищої школи, підвищення кваліфікації та перекваліфікація робітників народного господарства, навчання літніх людей), порівняльна педагогіка, етнопедагогіка. Зв'язок педагогіки з іншими науками.
5. Завдання науково-педагогічних досліджень на сучасному етапі розвитку школи. Класифікація методів науково-педагогічних досліджень (загальнонаукові, теоретичні, практичні). Загальна характеристика методів педагогічних досліджень. Вимоги до вивчення особистості учня та учнівського колективу. Робота вчителя та класного керівника по вивченню педагогічних явищ.

Список рекомендованої літератури

1. Бондар В. Педагогіка і філософія: взаємодія і взаємозв'язок // Вища освіта України. - 2002. - №3. - С. 9-12.
2. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: Навчальний посібник. - 4-е вид., доп. — К., 2003. - С. 11-42.

3. Краевский В.В. Методология педагогики. - Чебоксары: Изд-во Чуваш, унта, 2001.-С. 29-37.
4. Національна доктрина розвитку освіти / Нормативно-правове забезпечення освіти: У 4 ч. - Харків: Основа, 2004. - Ч. 1. - С. 5-10.
5. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні // Освіта України. - №94. -2004. - 3 грудня. - С. 6-10.
6. Ніколаєнко С. М. Стратегія розвитку освіти України: початок ХХІ століття. - К.: Знання, 2006. - С. 175-178.
7. Педагогічний словник / За ред. М.Д.Ярмаченка. — К.: Педагогічна думка, 2001. -514 с.
8. Ушинский К.Д. О пользе педагогической литературы // Пед. соч.: В 6 т. — М.: Педагогика, 1988.-Т.1 - С. 160-177.
9. Пидкасистый Н.Н. Педагогика. — М.: Пед. общ-во России, 1998. - С. 3-31.

Історія національної педагогічної думки України

1. Періодизація розвитку національної педагогічної думки.
2. Характеристика періодів та етапів розвитку національної педагогічної думки:
  - I період:** IX – XVI ст. – педагогічна думка Княжої Доби.
  - II період:** 1569 р. – сер. XVII ст. – педагогіка в контексті слов'янського Відродження.
  - III період:** друга половина XVII – XVIII ст. (українське бароко) – педагогічна думка і школа Козацької доби.
  - IV період:** XIX ст. – 1905 р. (педагогічне просвітництво в Україні) – становлення модерної педагогічної думки
  - V період:** 1905 – 1920 рр. – педагогічна думка і школа в період визвольних змагань українського народу
  - VI період:** 1920 – 1991 рр. – українська педагогічна думка і школа за радянських часів:
    - I етап* – 1920 – 1933 рр. – етап експериментування й новаторства;
    - II етап* – 1933 – 1958 рр. – українська педагогіка як складова «російсько-радянської» культури;

III етап – 1958 – 1985 рр. – українська педагогічна думка у змаганнях за демократичний розвиток;

IV етап – 1985 – 1991 рр. – становлення сучасного етапу розвитку української педагогічної думки в рамках радянського дискурсу;

V етап – 1991 р. – розвиток педагогіки і школи в Українській державі.

Список рекомендованої літератури

1. Артемова Л.В. Історія педагогіки України. – К.: Либідь, 2006. – 421 с.
2. Березівська Л. Основоположні засади історико-педагогічних досліджень: теорія і методологія // Шлях освіти. – 2010. - №1. – С. 37-42.
3. Дічек Н. Всеукраїнські конференції як чинник розвитку історико-педагогічних досліджень в Україні // Шлях освіти. – 2010. - №4. – С. 28-31.
4. Сухомлинська О.В. Концептуальні засади розвитку історико-педагогічної науки в Україні // Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем. – К.: А.П.Н., 2003. –С. 16-25.
5. Сухомлинська О.В. Історія педагогіки як наука і як навчальний предмет: актуальні проблеми // Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем. – К.: А.П.Н., 2003. –С. 26-35.
6. Сухомлинська О.В. Періодизація педагогічної думки в Україні: кроки до нового виміру // Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем. – К.: А.П.Н., 2003. –С. 47-67.

Розвиток, формування і виховання особистості

1. Поняття про особистість. Процес розвитку особистості. Роль спадковості у розвитку людини. Соціалізація як результат впливу середовища на особистість. Діяльність як вирішальна умова розвитку особистості. Місце виховання в процесі формування особистості.
2. Проблема мети виховання в педагогіці. Аналіз факторів, що впливають на формування мети суспільного виховання. Загальнолюдський, класовий, національний аспекти мети суспільного виховання. Всебічний розвиток особистості як вимога сучасного суспільного виробництва.

Список рекомендованої літератури

1. Бондар В. Педагогіка і філософія: взаємодія і взаємозв'язок // Вища освіта України. - 2002. - №3. - С. 9-12.
2. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: Навчальний посібник. - 4-е вид., доп. — К., 2003. - С. 11-42.
3. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні // Освіта України. - №94. -2004. - 3 грудня. - С. 6-10.
4. Педагогічний словник / За ред. М.Д.Ярмаченка. — К.: Педагогічна думка, 2001. -514 с.
5. Пидкасистый Н.Н. Педагогика. — М.: Пед. общ-во России, 1998. - С. 3-31.

Закономірності і принципи процесів навчання і виховання

1. Закони та закономірності в педагогіці. Об'єктивні та суб'єктивні закономірності процесів навчання і виховання. Поняття про принципи навчально-виховного процесу.
2. Характеристика основних закономірностей і принципів виховання:
  - закономірності: органічний зв'язок виховання з суспільними потребами та умовами виховання; взаємодія у виховному процесі всієї сукупності різноманітних чинників; опора на позитивні якості дитини, стимуляцію активності особистості, позитивні емоції від досягнутих успіхів; залежність результатів виховання від виховного впливу на внутрішній світ дитини; визначальний вплив діяльності і спілкування та ін.;
  - принципи: цілеспрямованість, поєднання педагогічного керівництва з ініціативою і самодіяльністю учнів, повага до дитини та розумна вимогливість до неї, опора на позитивне в людині, врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів, систематичність і послідовність виховання, єдність педагогічних вимог школи, сім'ї та громадськості, єдність свідомості і поведінки, народність, природо відповідність, культуру відповідність, гуманізація, демократизація, етнізація та ін.
3. Характеристика основних закономірностей і принципів навчання:

•закономірності: обумовленість навчання суспільними потребами; залежність навчання від умов, в яких воно відбувається; взаємозалежність процесів навчання, виховання і розвитку особистості; взаємозв'язок навчальних і реальних пізнавальних можливостей учня; єдність процесів викладання і навчання; взаємозалежність завдань, змісту, методів і форм навчання та ін.;

•принципи: науковості; систематичності і послідовності; доступності і дохідливості викладання; зв'язку навчання з життям; свідомості і активності учнів; наочності; міцності знань, умінь і навичок; індивідуального підходу до учнів; емоційності навчання; демократизації; диференціації навчального процесу та ін.

4. Ретроспективний аналіз розвитку принципів навчання. Сучасна система дидактичних принципів. Особливості реалізації принципів дидактики при вивченні загальноосвітніх дисциплін.

5. Взаємозв'язок між закономірностями і принципами навчання і виховання. Обумовленість принципів навчання та виховання закономірностями педагогічного процесу.

Список рекомендованої літератури

1. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: Навчальний посібник. - 4-е вид., доп. — К., 2003. - С. 11-42.
2. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні // Освіта України. - №94. -2004. - 3 грудня. - С. 6-10.
3. Педагогічний словник / За ред. М.Д.Ярмаченка. — К.: Педагогічна думка, 2001. -514 с.
4. Пидкасистый Н.Н. Педагогика. — М.: Пед. общ-во России, 1998. - С. 3-31.

Педагогічний процес

1. Педагогічний процес як система
2. Цілісність педагогічного процесу
3. Закономірності педагогічного процесу
4. Етапи педагогічного процесу

Список рекомендованої літератури

1. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: Навчальний посібник. - 4-е вид., доп. — К., 2003. - С. 11-42.
2. Педагогічний словник / За ред. М.Д.Ярмаченка. — К.: Педагогічна думка, 2001. -514 с.
3. Пидкасистый Н.Н. Педагогика. — М.: Пед. общ-во России, 1998. - С. 3-31.

Лекційний модуль 2 Дидактика – теорія освіти і навчання

Дидактика як галузь педагогіки

1. Поняття про дидактику. Процес навчання, його структура, закономірності і функції. Основні категорії дидактики: викладання, навчання, знання, уміння, навички, принципи навчання, методи, засоби та форми навчання. Рушійні сили процесу навчання.
2. Основні компоненти процесу навчання: цільовий, мотиваційно-стимулюючий, змістовний, операційно-дієвий, контрольно-регулюючий, оцінно-результуючий. Взаємозв'язок усіх елементів навчального процесу.
3. Функції навчання: освітня, виховна, розвивальна. Двосторонній характер процесу навчання. Стимулювання, організація зворотного зв'язку (контроль, аналіз результатів навчання та розвитку учнів). Учення як система пізнавальних дій спрямованих на вирішення задач навчання. Структура процесу засвоєння знань: сприйняття, осмислення, розуміння, узагальнення, закріплення, використання на практиці.
4. Потреби та інтереси як основа мотивації учення. Місце емоційного у навчанні.
5. Зміст та мета освіти в сучасній школі. Система освіти в Україні. Фактори, що зумовлюють формування змісту освіти. Загальна, політехнічна і професійна освіта. Формальна та матеріальна освіта. Вимоги системи неперервної освіти до змісту освіти в загальноосвітній школі. Тенденції розвитку і вдосконалення змісту освіти.
6. Актуальні проблеми дидактики на сучасному етапі. Зв'язок дидактики з конкретними методиками.

Список рекомендованої літератури

1. Амонашвили Ш.А. Как живёте, дети? - М.: Просвещение, 1991. — 175 с.
2. Загвязинский В.И. Теория обучения: современная интерпретация: Учеб. пособие. — 2-е изд., испр. - М., 2004. - 192 с.
3. Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа) / Нормативно-правове забезпечення освіти: У 4 ч. — Харків: Основа, 2004. — Ч. 1 (розділ І). — С.108-112.
4. Національна доктрина розвитку освіти / Нормативно-правове забезпечення освіти: У 4 ч. - Харків: Основа, 2004. -Ч. 1.-С. 7-8.
5. Айсмонтас Б.Б. Теория обучения: схемы и тесты. — М.: Изд-во ВЛАДРС - ПРЕСС, 2002. — 176 с.
6. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. — 2-е вид., випр. і доп. — Харків: „ОВС”, 2002. — 400 с.
7. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. — 1999 р. — 350с.
8. Педагогіка: Навчальний посібник . — Харків, ТОВ „Одісей”, 2003. — 352с.
9. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник для студ. пед. вузов: В 2 кн. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. — Кн. 1: Общие основы. Процесс обучения. — 576 с.: ил.
10. Пуйман С.А. Педагогика: основные положения курса: Справочное пособие. — Мн.: ТетраСистем, 1999. — 128 с.

Проблема методів навчання в сучасній дидактиці

1. Методи навчання як категорії дидактики.
2. Різні підходи до класифікацій методів навчання:
  - залежно від походження інформації (словесні, наочні., практичні),
  - від мети (методи здобування нових: знань, методи формування умінь та навичок, методи застосування знань на практиці, методи творчої діяльності, методи закріплення знань, умінь та навичок, методи перевірки та оцінювання знань, умінь та навичок),

- залежно від логіки побудови навчального матеріалу (індуктивні, дедуктивні, традиційні, аналітичні, синтетичні, узагальнення, порівняння, аналогії).
3. Активні методи навчання. Прийоми навчання. Критерії вибору методів навчання. Функції методів навчання. Класифікація засобів навчання. Характеристика методів і засобів навчання.

Список рекомендованої літератури

1. Загвязинский В.И. Теория обучения: современная интерпретация: Учеб. пособие. — 2-е изд., испр. - М., 2004. - 192 с.
2. Айсмонтас Б.Б. Теория обучения: схемы и тесты. — М.: Изд-во ВЛАДРС - ПРЕСС, 2002. — 176 с.
3. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. — 2-е вид., випр. і доп. — Харків: „ОВС”, 2002. — 400 с.
4. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. — 1999 р. — 350с.
5. Педагогіка: Навчальний посібник . — Харків, ТОВ „Одісей”, 2003. — 352с.
6. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник для студ. пед. вузов: В 2 кн. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. — Кн. 1: Общие основы. Процесс обучения. — 576 с.: ил.
7. Пуйман С.А. Педагогика: основные положения курса: Справочное пособие. — Мн.: ТетраСистем, 1999. — 128 с.

Форми організації навчання

1. Поняття про види і організаційні форми навчання. Характеристика пояснювально-ілюстративного, проблемного видів навчання та програмованого навчання.
2. Поняття про форми організації навчання. Класно-урочна система навчання. Альтернативні форми організації навчання у зарубіжній та вітчизняній практиці: бель-ланкастерська, дальтон-план, мангеймська, метод проєктів, бригадно-лабораторна та ін.

3. Становлення сучасних форм організації навчання. Класно-урочна система навчання. Урок як основна форма організації навчального процесу. Типи уроку та їх структура. Дидактичні, психологічні, виховні та гігієнічні вимоги до уроку.
4. Фронтальні, групові та індивідуальні форми навчання. Інші форми організації навчання в школі та за її межами. Перспективи розвитку модульно-рейтингової форми організації навчання.
5. Самостійна робота учнів та педагогічне керівництво нею.

Список рекомендованої літератури

1. Загвязинский В.И. Теория обучения: современная интерпретация: Учеб. пособие. — 2-е изд., испр. - М., 2004. - 192 с.
2. Айсмонтас Б.Б. Теория обучения: схемы и тесты. — М.: Изд-во ВЛАДРС - ПРЕСС, 2002. — 176 с.
3. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. — 2-е вид., випр. і доп. — Харків: „ОВС”, 2002. — 400 с.
4. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. — 1999 р. — 350с.
5. Педагогіка: Навчальний посібник . — Харків, ТОВ „Одісей”, 2003. — 352с.
6. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник для студ. пед. вузов: В 2 кн. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. — Кн. 1: Общие основы. Процесс обучения. — 576 с.: ил.
7. Пуйман С.А. Педагогика: основные положения курса: Справочное пособие. — Мн.: ТетроСистем, 1999. — 128 с.

Контроль — складова навчально-виховного процесу

1. Значення, об'єкт, функції контролю:

- освітня,
- виховна,
- розвиваюча,
- діагностична,
- стимулююча,
- оцінювальна,

- прогностична.

2. Види контролю:

- попередній,
- поточний,
- періодичний,
- тематичний,
- підсумковий.

3. Новітні методи контролю знань учнів.

4. Критерії та норми знань учнів: обсяг знань, міцність знань, оперативність знань, гнучкість знань, системність знань, якість знань. Методи контролю знань, умінь та навичок учнів. Проблема оцінки знань учнів. Аналіз причин неуспішності учнів та дидактичні засоби боротьби з невдачами у навчанні.

Список рекомендованої літератури

1. Айсмонтас Б.Б. Теория обучения: схемы и тесты. – М.: Изд-во ВЛАДРС - ПРЕСС, 2002. – 176 с.
2. Загвязинский В.И. Теория обучения: современная интерпретация: Учеб. пособие. — 2-е изд., испр. - М., 2004. - 192 с.
3. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. – 2-е вид., випр. і доп. – Харків: „ОВС”, 2002. – 400 с.
4. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. – 1999 р. – 350с.
5. Педагогіка: Навчальний посібник . – Харків, ТОВ „Одісей”, 2003. – 352с.
6. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник для студ. пед. вузов: В 2 кн. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Общие основы. Процесс обучения. – 576 с.: ил.
7. Пуйман С.А. Педагогика: основные положения курса: Справочное пособие. – Мн.: ТетраСистем, 1999. – 128 с.

Змістовий модуль 3. Теорія виховання

Процес виховання

1. Суть процесу виховання. Основні положення теорії виховання.
2. Поняття про суб'єкти та об'єкти виховного процесу. Рушійні сили процесу виховання.
3. Гуманістичні ідеали вітчизняної виховної системи. Мета сучасної виховної роботи в школі. Школа як відкрита виховна система. Виховання як процес соціалізації особистості школяра. Особливості виховання учнів у сучасних умовах.
4. Структура виховного процесу. Основні компоненти виховного процесу:
  - цільовий,
  - змістовний,
  - операційно-діяльнісний,
  - аналітико-результативний.
5. Сучасні концепції виховання. Співвідношення процесів виховання, самовиховання, перевиховання.

Список рекомендованої літератури

1. Авер'янова Н. Українознавчі основи виховання особистості // Рідна школа. — 2000. - №10.
2. Бех І. Психологічні резерви виховання особистості // Рідна школа. — 1 -№2.- С. 11-13.
3. Бондарчук Е.И., Бондарчук Л.И. Основы психологии и педагогики: Курс лекций. — 2-е изд., перераб. и доп. — К.: МАУП, 2001. — 168 с.: ил.
4. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. — К.: Видавничий центр „Академія”, 2001. — 576 с.
5. Карпенчук С. Г. Теорія та методика виховання: Навч. посіб. — 2-ге в допов. і переробл. — К.: Вища школа, 2005. - С. 7-71.
6. Кравець В. Зарубіжна школа і педагогіка ХХ століття. — Тернопіль, 1999 С. 150-271.
7. Красовицький М. Про модель принципів виховання // Шлях освіти. — 2002. - №3.

8. Коберник О. Прогнозування виховного процесу в загальноосвітньої навчальному закладі // Рідна школа. - 2005. - №6. - С. 22-25.
9. Лавроненко О. Гуманізм як домінанта виховної системи Василя Сухомлинського // Рідна школа. - 2005. — № 1. - С. 9-11.
10. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. – 2-е вид., випр. і доп. – Харків: „ОВС”, 2002. – 400 с.
11. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. – 1999 р. – 350с.
12. Педагогіка: Навчальний посібник . – Харків, ТОВ „Одісей”, 2003. – 352 с.
13. Підласий І. Ідеали українського виховання // Рідна школа. – 2002. - № 2,4.
14. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник для студ. пед. вузов: В 2 кн. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. – Кн. 2: Процесс воспитания. – 256 с.: ил.
15. Пуйман С.А. Педагогика: основные положения курса: Справочное пособие. – Мн.: ТетраСистем, 1999. – с. 128.
16. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К.: Академвидав, 2003. – 528 с.

Загальні методи виховання

1. Поняття про методи виховання.
2. Класифікація методів виховання. Умови оптимального вибору та застосування методів виховання. Характеристика основних методів виховання. Методи самовиховання особистості.
3. Соціальна зумовленість мети та завдань виховання.
4. Українська виховна система в контексті світових культурних процесів. Завдання, форми та методи основних напрямів виховання в сучасних умовах.

Список рекомендованої літератури

1. Авер'янова Н. Українознавчі основи виховання особистості // Рідна школа. – 2000. - №10.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2001. – 576 с.

3. Карпенчук С. Г. Теорія та методика виховання: Навч. посіб. — 2-ге в допов. і переробл. — К.: Вища школа, 2005. - С. 7-71.
4. Кoberник О. Прогнозування виховного процесу в загальноосвітньої навчальному закладі // Рідна школа. - 2005. - №6. - С. 22-25.
5. Лавроненко О. Гуманізм як домінанта виховної системи Василя Сухомлинського // Рідна школа. - 2005. — № 1. - С. 9-11.
6. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. — 2-е вид., випр. і доп. — Харків: „ОВС”, 2002. — 400 с.
7. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. — 1999 р. — 350с.
8. Педагогіка: Навчальний посібник . — Харків, ТОВ „Одісей”, 2003. — 352 с.
9. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник для студ. пед. вузов: В 2 кн. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. — Кн. 2: Процесс воспитания. — 256 с.: ил.
10. Пуйман С.А. Педагогика: основные положения курса: Справочное пособие. — Мн.: ТетраСистем, 1999. — с. 128.
11. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. — К.: Академвидав, 2003. — 528 с.

Виховна робота класного керівника

1. Функції, напрями, форми і зміст роботи класного керівника.
  2. Планування та облік його роботи.
  3. Вимоги до плану виховної роботи класного керівника.
  4. Співпраця класного керівника з батьками учнів.
  5. Форми взаємозв'язку сім'ї та педагогічного колективу в педагогічному процесі.
- Реалізація принципу паралельної дії у вихованні.

Список рекомендованої літератури

1. Авер'янова Н. Українознавчі основи виховання особистості // Рідна школа. — 2000. - №10.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. — К.: Видавничий центр „Академія”, 2001. — 576 с.

3. Карпенчук С. Г. Теорія та методика виховання: Навч. посіб. — 2-ге в допов. і переробл. — К.: Вища школа, 2005. - С. 7-71.
4. Коберник О. Прогнозування виховного процесу в загальноосвітньої навчальному закладі // Рідна школа. - 2005. - №6. - С. 22-25.
5. Лавроненко О. Гуманізм як домінанта виховної системи Василя Сухомлинського // Рідна школа. - 2005. — № 1. - С. 9-11.
6. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. — 2-е вид., випр. і доп. — Харків: „ОВС”, 2002. — 400 с.
7. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. — 1999 р. — 350с.
8. Педагогіка: Навчальний посібник . — Харків, ТОВ „Одісей”, 2003. — 352 с.
9. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник для студ. пед. вузов: В 2 кн. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. — Кн. 2: Процесс воспитания. — 256 с.: ил.
10. Пуйман С.А. Педагогика: основные положения курса: Справочное пособие. — Мн.: ТетраСистем, 1999. — с. 128.
11. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. — К.: Академвидав, 2003. — 528 с.

Виховна робота з педагогічнозanedбаними дітьми

1. Поняття педагогічнозanedбані діти.
2. Соціально-педагогічні умови, що спричиняють появу важковиховуваних дітей.
3. Організація роботи вчителя з педагогічнозanedбаними дітьми.
4. Перевиховання педагогічнозanedбаних дітей: суть, функції, етапи, принципи

Список рекомендованої літератури

1. Авер'янова Н. Українознавчі основи виховання особистості // Рідна школа. — 2000. - №10.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. — К.: Видавничий центр „Академія”, 2001. — 576 с.

3. Карпенчук С. Г. Теорія та методика виховання: Навч. посіб. — 2-ге в допов. і переробл. — К.: Вища школа, 2005. - С. 7-71.
4. Кoberник О. Прогнозування виховного процесу в загальноосвітній навчальній установі // Рідна школа. - 2005. - №6. - С. 22-25.
5. Лавроненко О. Гуманізм як домінуючу систему виховання Василя Сухомлинського // Рідна школа. - 2005. — № 1. - С. 9-11.
6. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. — 2-е вид., випр. і доп. — Харків: „ОВС”, 2002. — 400 с.
7. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. — 1999 р. — 350с.
8. Педагогіка: Навчальний посібник . — Харків, ТОВ „Одісей”, 2003. — 352 с.
9. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник для студ. пед. вузов: В 2 кн. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. — Кн. 2: Процесс воспитания. — 256 с.: ил.
10. Пуйман С.А. Педагогика: основные положения курса: Справочное пособие. — Мн.: ТетраСистем, 1999. — с. 128.
11. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних установ освіти. — К.: Академвидав, 2003. — 528 с.

Основи сімейного виховання. Взаємодія школи і сім'ї.

1. До історії питання.
2. Психолого-педагогічні основи взаємодії сім'ї та педагогів.
3. Основні напрями взаємовпливу сім'ї, школи та громадськості у формуванні особистості.
4. Види, форми і методи роботи вчителя, класного керівника з батьками учнів.
5. Педагогічний всеобуч батьків, шляхи підвищення його ефективності.

Список рекомендованої літератури

1. Авер'янова Н. Українознавчі основи виховання особистості // Рідна школа. — 2000. - №10.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних установ. — К.: Видавничий центр „Академія”, 2001. — 576 с.

3. Карпенчук С. Г. Теорія та методика виховання: Навч. посіб. — 2-ге в допов. і переробл. — К.: Вища школа, 2005. - С. 7-71.
4. Коберник О. Прогнозування виховного процесу в загальноосвітньої навчальному закладі // Рідна школа. - 2005. - №6. - С. 22-25.
5. Лавроненко О. Гуманізм як домінанта виховної системи Василя Сухомлинського // Рідна школа. - 2005. — № 1. - С. 9-11.
6. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. — 2-е вид., випр. і доп. — Харків: „ОВС”, 2002. — 400 с.
7. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. — 1999 р. — 350с.
8. Педагогіка: Навчальний посібник . — Харків, ТОВ „Одісей”, 2003. — 352 с.
9. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник для студ. пед. вузов: В 2 кн. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. — Кн. 2: Процесс воспитания. — 256 с.: ил.
10. Пуйман С.А. Педагогика: основные положения курса: Справочное пособие. — Мн.: ТетраСистем, 1999. — с. 128.
11. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. — К.: Академвидав, 2003. — 528 с.

Авторські виховні системи

1. Поняття авторські виховні системи.
2. Зарубіжні авторські педагогічні системи:
  - Я.Коменський;
  - М.Монтесорі.
3. Вітчизняні авторські педагогічні системи:
  - А.Макаренко;
  - В.Сухомлинський.

Список рекомендованої літератури

1. Авер'янова Н. Українознавчі основи виховання особистості // Рідна школа. — 2000. - №10.

2. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2001. – 576 с.
3. Карпенчук С. Г. Теорія та методика виховання: Навч. посіб. — 2-ге в допов. і переробл. — К.: Вища школа, 2005. - С. 7-71.
4. Кoberник О. Прогнозування виховного процесу в загальноосвітньої навчальному закладі // Рідна школа. - 2005. - №6. - С. 22-25.
5. Лавроненко О. Гуманізм як домінанта виховної системи Василя Сухомлинського // Рідна школа. - 2005. — № 1. - С. 9-11.
6. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. – 2-е вид., випр. і доп. – Харків: „ОВС”, 2002. – 400 с.
7. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. – 1999 р. – 350с.
8. Педагогіка: Навчальний посібник . – Харків, ТОВ „Одісей”, 2003. – 352 с.
9. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник для студ. пед. вузов: В 2 кн. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. – Кн. 2: Процесс воспитания. – 256 с.: ил.
10. Пуйман С.А. Педагогика: основные положения курса: Справочное пособие. – Мн.: ТетраСистем, 1999. – с. 128.
11. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К.: Академвидав, 2003. – 528 с.

Змістовий модуль 4. Педагогічна майстерність. Школотознавство.

Педагогічна майстерність, її зміст та шляхи формування

1. Суспільна значущість професії вчителя. Сутність професійно-педагогічної діяльності вчителя, її зміст та структура. Специфіка мети, об'єкта, суб'єкта, засобів і результату педагогічної діяльності.
2. Педагогічна діяльність як керована вчителем система взаємодії з учнями. Поняття “мета-діяльність”. Характеристика рефлексивного керівництва діяльністю учнів. Організація процесу навчання як вирішення навчально - пізнавальних проблем на основі творчої взаємодії з учнями.

3. Поняття про педагогічну майстерність та її значення для становлення вчителя-професіонала. Структура педагогічної майстерності: гуманістична спрямованість, професійна компетентність, педагогічні здібності, педагогічна техніка. Зміст, взаємозв'язок і взаємозумовленість складових педагогічної майстерності.
4. Критерії педагогічної майстерності: доцільність, продуктивність, оптимальність, творча активність.
5. Джерела та шляхи оволодіння педагогічною майстерністю. Самовиховання вчителя, його роль у розвитку педагогічної майстерності. Етапи професійного самовиховання, способи самовиховання. Формування індивідуального стилю педагогічної діяльності.

Список рекомендованої літератури

1. Амонашвили Ш.А. Психологические основы педагогики сотрудничества. - К.: Освіта, 1991. - С. 31-34.
2. Макаренко А.С. Деякі висновки з мого педагогічного досвіду, "Про мій досвід" / Педагогічна майстерність: Хрестоматія: Навч. посіб. / Упоряд.: І.А.Зязюн, Н.Г.Базилевич, Т.П.Дмитренко та ін.; За ред. І.А.Зязюна. — К.: Вища школа, 2006. — С. 27-30.
3. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За ред. І.А.Зязюна. — 2-е вид., допов. і переробл. — К.: Вища школа, 2004. — С. 10-41; 186-203.
4. Сухомлинський В.О. Сто порад учителю. — К.: Рад. школа, 1988. — С. 5-25, 80-88, 97-104, 116-120 (поради 1-4, 25, 26, 31-33, 37).
5. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям. Передмова // Вибр. твори: У 5 т. — К.: Рад. школа, 1977. - Т. 3. - С. 7-18.
6. Абдуллина О.А. Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования. - М.: Просвещение, 1990. — С. 83-136.
7. Абрамян В.Ц. Театральна педагогіка. — К.: Лібра, 1996. — С. 5-46.
8. Кузьмина Н.В., Кухарев Н.В. Психологическая структура деятельности учителя. — Гомель, 1986. — С. 20—25.
9. Палтышев М.М. Педагогическое мастерство и пути его постижения (В

- поисках практико-ориентированных дидактических подходов). — Одесса: Видавець Ешке О.М., 2000. — 119 с.
10. Словник термінології з педагогічної майстерності. — Полтава: ПДП, 1995. — 63 с.

Педагогічний такт як стратегія поведінки вчителя.

1. Педагогічний такт як міра педагогічно доцільного впливу вчителя на учнів. Функції й принципи педагогічного такту. Умови опанування педагогічним тактом.
2. Культура спілкування й етикет.
3. Основні правила педагогічного спілкування.
4. Педагогічний конфлікт, характеристика його типів. Динаміка конфлікту. Технології його розв'язання. Стилї поведінки в конфліктній ситуації. Раціональна комунікація в конфлікті. Способи забезпечення естетичного захисту вчителя й учнів у конфлікті.

Список рекомендованої літератури

1. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За ред. І.А.Зязюна. - 2-е вид., допов. і перероб. - К.: Вища школа, 2004. — С. 112-127; 304-322.
2. Рыбакова М.М. Конфликт и взаимодействие в педагогическом процессе. — М.: Просвещение, 1991. — С. 43-53, 100-115.
3. Синиця І. Педагогічний такт і майстерність учителя. - К.: Рад. школа, 1984. - С. 13-158.
4. Сухомлинський В.О. Лист про педагогічну етику // Вибр. твори.: У 5 т. — К.: Рад. школа, 1977. - Т. 5. — С. 591-600.
5. Чернокозов И.И. Профессиональная этика учителя. — М.: Просвещение, 1988. - С. 61-136, 210-216.

Наукові основи управління освітою.

1. Принципи управління освітою. Мета управління школою.

2. Керівництво навчально-виховною роботою школи. Права і обов'язки директора школи, заступника директора з навчальної роботи, заступника директора з виховної роботи, помічника директора по господарській частині.
3. Види внутрішкільного контролю. Рада школи.
4. Педагогічна рада школи. Зміст і організація її роботи. Планування роботи школи. Особливості внутрішкільного контролю.

Список рекомендованої літератури

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. - К.: Либідь, 1997. - 376 с.
2. Зязюн І. А. Гуманістична стратегія теорії і практики навчального процесу // Рідна школа. - 2000. - № 8.
3. Касьянова О. Розробка і використання педагогічного моніторингу у навчально-виховному процесі // Рідна школа. - 2000. - №4.
4. Липова Л., Бондарєв І, Жоріна О. Педагогічні ради у школі: технологія і спрямованість // Рідна школа. - 2000. - №7.
5. Педагогіка /За ред. А.М. Алексюка. - К., 1985.
6. Педагогіка / За ред.М.Д.Ярмаченка. - К., 1986.
7. Педагогика / Под ред И.Ф.Харламова. - Минск, 1990.
8. Педагогика / Ю.К. Бабанский и др. - 2-е изд., доп. и перераб. -М., 1981.
9. Педагогический словарь: В 2-х т. / Под общ. ред. И.А. Каирова. - М.: Изд-во Академии пед. наук, 1960.
- 10.Поташник М.М., Моисеев А.М. Управление современной школой: В вопросах и ответах. - М.: Новая школа, 1997 - 352 с.
- 11.Прокопенко Л. І., Тевлік Т.Л. Завуч і молодий учитель // Рідна школа. - 1992. - № 2.
- 12.Філінчук Г.Г. Розвиток національної школи: Здобутки і проблеми // Рад. школа. - 1990. - № 5.
- 13.Фіцула М.М. Педагогіка. - Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 1997. - С. 171-181.

Плани та методичні рекомендації до семінарських занять
Змістовий модуль №1 Загальні основи педагогіки

Семінарське заняття №1. Предмет педагогіки. Логіка науково-педагогічних досліджень.

1. Предмет педагогіки та її завдання.
2. Категорії педагогіки.
3. Система педагогічних наук та перспективи її розвитку.
4. Зв'язок педагогіки з іншими науками: історичний та теоретичний аспекти.
5. Методологія та методи науково-педагогічних досліджень.

Додаткові питання для обговорення

1. Проаналізувати підходи авторів різних підручників з педагогіки до визначення об'єкту, предмету, завдань, категорій і понять педагогіки.
2. Педагогіка — це наука чи мистецтво?

Список рекомендованої літератури

1. Каптерев П.Ф. Педагогика — наука или искусство? // Педагогіка: Хрестоматія / Уклад.: А.І. Кузьмінський, В.Л.Омеляненко. — К.: Знання — Прес, 2003. — 700 с.
2. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. — 1999 р. — 350с.
3. Національна система виховання / Концепція — К.: Либідь, 1991.
4. Положення про середню загальноосвітню школу України // Освіта. — 1991. - 12 липня.
5. Педагогіка: Навчальний посібник. — Харків: ТОВ „Одіссей”, 2003. — 352 с.
6. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. — К.: Академвидав, 2003. — 528 с.
7. Ушинський К.Д. Про користь педагогічної літератури // Педагогіка: Хрестоматія / Уклад.: А.І. Кузьмінський, В.Л.Омеляненко. — К.: Знання — Прес, 2003. — 700 с.

Семінарське заняття №2. Закономірності і принципи процесів навчання і виховання

1. Закони та закономірності в педагогіці.
2. Об'єктивні та суб'єктивні закономірності процесів навчання і виховання.

3. Поняття про принципи навчально-виховного процесу.

Список рекомендованої літератури

1. Бабанский Ю.К. Педагогика: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов. — М.: Просвещение, 1989.
2. Веретенко Т.Г., Манойло І.С. Педагогічний тренінг.— Х., 1999.
3. Волкова Н.П. Педагогіка: Навч. посібник для вузів.— К.: Академія, 2001. — 576 с.
4. Галузинський В.М., Євтух М.Б. Педагогика: теорія та історія: Навч. посібник.—К.: Вища шк., 1995. - 237 с.
5. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навч. Посібник /Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. — 2-е вид., випр. та доп. — Харків: „ОВС”, 2002.— 400с.
6. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник для студ. пед. вузов: В 2 кн.— М., 1999.
7. Фіцула М.М. Педагогіка: Навч. посібник.— К.: Академія, 2002.— 527 с.

Семінарське заняття № 3. Педагогічний процес

1. Педагогічний процес як система
2. Цілісність педагогічного процесу
3. Закономірності педагогічного процесу
4. Етапи педагогічного процесу

Список рекомендованої літератури

1. Бабанский Ю.К. Педагогика: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов. — М.: Просвещение, 1989.
2. Веретенко Т.Г., Манойло І.С. Педагогічний тренінг.— Х., 1999.
3. Волкова Н.П. Педагогіка: Навч. посібник для вузів.— К.: Академія, 2001. — 576 с.
4. Галузинський В.М., Євтух М.Б. Педагогика: теорія та історія: Навч. посібник.—К.: Вища шк., 1995. - 237 с.
5. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навч. Посібник /Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. — 2-е вид., випр. та доп. — Харків: „ОВС”, 2002.— 400с.
6. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник для студ. пед. вузов: В 2 кн.— М., 1999.

Змістовий модуль 2 Дидактика – теорія освіти і навчання

Семінарське заняття №4. Методи навчання

1. Поняття про методи навчання.
2. Сучасні підходи до класифікації методів навчання.
3. Методи організації навчально-пізнавальної діяльності.
4. Методи стимулювання і мотивації учіння.
5. Методи контролю і самоконтролю.
6. Бінарні методи навчання.
7. Вибір методів навчання в залежності від поставлених навчально-вихованих задач.
8. МікрОВикладання.

Додаткові питання для обговорення

1. Застосування різних методів навчання на базі конкретного навчального матеріалу.
2. Переваги і недоліки словесної групи методів навчання.

Список рекомендованої літератури

1. Водовозов В.І. Бесіди і наочне навчання. // Педагогіка: Хрестоматія/ Уклад.: А.І. Кузмінський, В.Л.Омеляненко. – К.: Знання – Прес, 2003. – 700 с. – (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).
2. Дидактика средней школы / Под. ред. М.А.Скаткина., - М.,1992.
3. Дячкова Т.В. Педагогіка професійно-технічної освіти: Навчальний посібник. – Херсон: Айлант. – 2003. – 476 с.
4. Каптерев П.Ф. Метод и его применение. // Педагогіка: Хрестоматія/ Уклад.: А.І. Кузмінський, В.Л.Омеляненко. – К.: Знання – Прес, 2003. – 700 с. – (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).
5. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. – 2-е вид., випр. і доп. – Харків: „ОВС”, 2002. – 400 с.
6. Махмутов М.И. Современный урок. Вопросы теории. - М., 1975.

7. Педагогіка: Навчальний посібник / В.М.Галузяк, М.І.Сметанський, В.І.Шахов. – 2-е вид., випр. і доп. – Вінниця: „Книга – Вега”, 2003. – 416с.
8. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник для студ. пед. вузов: В 2 кн. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Общие основы. Процесс обучения. – 576 с.: ил.
9. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К.: Академвидав, 2003. – 528 с.
8. Чабан Л. Навчальна діяльність учнів: структура, види // Рідна школа. – 2000. - №3.
9. Шеремета П. Дещо про методи навчання // Рідна школа. – 2004. - №6.

Семінарське заняття №5. Форми організації навчання.

1. Поняття про організаційні форми навчання.
2. Класифікація організаційних форм навчання.
3. Урок - основна форма організації навчання в сучасній загальноосвітній школі.
4. Типи та структура традиційних і нетрадиційних уроків.
5. Підготовка вчителя до уроку.
6. Інші організаційні форми навчання в сучасній загальноосвітній школі.
7. Домашня навчальна діяльність учнів.

Додаткові питання для обговорення

1. Довести значення навчання як процесу спілкування.
2. Скласти план-конспект шкільного уроку з фаху, використавши для цього всі його характеристики.
3. Класно-урочна система – тимчасове явище в загальноосвітній школі?

Список рекомендованої літератури

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2001. – 576 с.
2. Древа І., Фурман Є. Организация урока. – М.: Просвещение, 1984. - 128 с.
3. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. – 1999 р. – 350с.
4. Онищук В.А. Тип, структура й методика уроку в школі - К: Радянська школа, 1996. - С.59 - 180.

5. Педагогіка: Навчальний посібник / В.М.Галузяк, М.І.Сметанський, В.І.Шахов.
– 2-е вид., випр. і доп. – Вінниця: „Книга – Вега”, 2003. – 416с.
6. Педагогіка: Навчальний посібник . – Харків, ТОВ „Одісей”, 2003. – 352с.
7. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник для студ. пед. вузов: В 2 кн.
– М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Общие основы. Процесс обучения. – 576 с.: ил.

Семінарське заняття №6. Контроль – складова навчально-виховного процесу

1. Мета, завдання та значення контролю у процесі організації навчання учнів.
2. Педагогічні вимоги до перевірки знань, умінь та навичок.
3. Види, форми, методи контролю успішності учнів.
4. Оцінка та її значення для учнів в процесі навчання. Характеристика бальних систем оцінювання знань.
5. Сучасні пошуки шляхів удосконалення перевірки і оцінки знань учнів та подолання формалізму.

Додаткові питання для обговорення

1. Визначити умови, за яких оцінка стає ефективним засобом підвищення успішності.
2. Чи не гальмують низькі оцінки розвиток особистості дітей?
3. Чи можна, на вашу думку, здійснювати контроль без оцінки знань, умінь та навичок?

Список рекомендованої літератури

1. Барановська О. Сучасна модель оцінювання навчальних досягнень учнів: переваги і недоліки // Рідна школа . – 2000. - № 7.
2. Бондарчук Е.И., Бондарчук Л.И. Основы психологии и педагогики: Курс лекций. – 2-е изд., перераб. и доп. – К.: МАУП, 2001. – 168 с.: ил.
3. Віват Г. Оцінювання знань і вмінь учнів у загальноосвітній школі // Рідна школа . – 2000. - № 4.
4. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2001. – 576 с.

5. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. – 2-е вид., випр. і доп. – Харків: „ОВС”, 2002. – 400 с.
6. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. – 1999. – 350с.
7. Педагогіка: Навчальний посібник / В.М.Галузяк, М.І.Сметанський, В.І.Шахов. – 2-е вид., випр. і доп. – Вінниця: „Книга – Вега”, 2003. – 416с.
8. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник для студ. пед. вузов: В 2 кн. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Общие основы. Процесс обучения. – 576 с.: ил.
9. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К.: Академвидав, 2003. – 528 с.
10. Щербань П.М. Прикладна педагогіка: Навч.-метод. посіб. – К.: Вища шк., 2002. – 215 с.: іл..

Змістовий модуль 3. Теорія виховання

Семінарське заняття №7. Зміст процесу виховання.

1. Поняття про зміст виховання. Різні підходи до його визначення.
2. Характеристика системи ціннісних ставлень особистості до суспільства і держави, інших людей, самої себе, праці, природи, мистецтва як складових змісту виховання за Національною програмою виховання дітей та учнівської молоді в Україні з урахуванням особливостей учнів у молодшому, підлітковому та старшому шкільному віці.
3. Сутність основних напрямів виховання (завдання та зміст):
  - розумове виховання;
  - громадянське виховання;
  - моральне виховання;
  - правове виховання;
  - трудове виховання;
  - художньо-естетичне виховання;
  - екологічне виховання;

•фізичне виховання.

4. Зміст виховання в сучасній зарубіжній школі.

Додаткові питання для обговорення

- 1) Визначити роль та місце членів педагогічного колективу навчального закладу в процесі виховання особистості.
- 2) Роль сім'ї та школи в процесі формування особистості.
- 3) Самовиховання учнів як педагогічна проблема.
- 4) Нормативні документи, що регулюють процес виховання в сучасній національній.

Список рекомендованої літератури

1. Концепція виховання дітей та молоді в національній системі освіти // Інф. зб. Міністерства освіти України. — 1996. — №13. — С. 4; 6-7.
2. Концепція середньої загальної освіти (12-річна школа) / Нормативно-правове забезпечення освіти: У 4ч. — Харків: Основа, 2004. — 4.1. — С. 115-120.
3. Національна доктрина розвитку освіти / Нормативно-правове забезпечення освіти: У 4 ч.— Харків: Основа, 2004. - Ч. 1 (розділи IV, VI). — С. 9-11.
4. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні. Розділ 6 // Освіта України. — 2004. — 3 грудня.
5. Сухомлинський В.О. Як виховати справжню людину // Вибр. твори.: У 5-ти т. - Т. 2. - К.: Рад. школа, 1976. - С. 202-204; 297-306.

Семінарське заняття №8. Організаційні форми виховної роботи.

1. Позакласна виховна робота: завдання, зміст, принципи організації.
2. Класифікація форм виховної роботи.
3. Колективне планування виховної роботи.
4. Позашкільні заклади в системі освіти і виховання, завдання і зміст їх роботи.
5. Організаційно-методична своєрідність колективних творчих справ (КТС), їх роль у змісті виховної роботи школи.

Додаткові питання для обговорення

1. Підготуйте методичну розробку виховної справи з учнями (етична бесіда, дискусія, екскурсія, вікторина тощо). Вибір теми, форми виховного впливу, умовне визначення класу здійснюється самими студентами.
2. На основі аналізу праці В.О. Сухомлинського «Павлиська середня школа» (розділ «Фізичне виховання і проблема вільного часу та відпочинку») визначте основні джерела вільного часу школяра та ефективні шляхи його використання.

Список рекомендованої літератури

1. Закон України "Про позашкільну освіту" // Освіта України. - 2000. — 2 серпня (ст. 4, 5, 8, 15, 18).
2. Концепція виховання дітей та молоді в національній системі освіти // Інф. зб. Міністерства освіти України. - 1996. - №13. - С. 11-12.
3. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні // Освіта України. — 2004. - 3 грудня (розділи 7; 8.4).
4. Сухомлинський В.О. Павлиська середня школа // Вибр. твори: У 5-ти т. — Т. - К.: Рад. школа, 1976. - С. 142-144; 188-193; 366-367.

Семінарське заняття №9. Загальні методи виховання.

1. Поняття про методи, прийоми, засоби виховання.
2. Характеристика загальних методів виховання.
3. Умови оптимального вибору та ефективного застосування методів виховання.

Додаткові питання для обговорення

1. На основі аналізу праць А.С.Макаренка "Методи виховання", "Дисципліна, режим, покарання та заохочення" визначте основні вимоги, які ставив автор до методів виховання.
2. Доведіть взаємозумовленість і взаємозв'язок різних методів, прийомів, засобів виховання.

3. Знайдіть у науково-педагогічних та методичних часописах "Рідна школа", "Позакласний час" тощо матеріали, які ілюструють застосування технологій виховання в умовах сучасної шкільної практики.

Список рекомендованої літератури

1. Иванов И.П. Энциклопедия коллективных творческих дел. — М.: Педагогика, 1989. - С. 3-4; 27-39; 46-52; 60-108.
2. Макаренко А.С. Методы воспитания // Соч. в 7 т. — Т. 5. — М.: Изд-во АПН, 1958. - С. 139-168.
3. Макаренко А.С. Дисциплина, режим, наказание и поощрение // Соч. в 7 т. - Т. 1. - М.: Изд-во АПН, 1958. - С. 133-163.
4. Макаренко А.С. Методика виховної робота. — К.: Рад. школа, 1990. — С. 168-205.
5. Методичні розробки виховних справ // Позакласний час. — 2000. - №20-21, 23-24, 26-29; 2001. - №2-3, 5-6, 7-13, 21-23, 25, 29; 2002. - №21; 2003. - №6, 15-16, 21; 2004. - №1-8, 11-12, 15-26; 2005. - №1-14, 17, 19-20 та ін.

Додаткова

1. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2-х кн. — Кн. 1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. — К.: Либідь, 2003. — С. 160-205.
2. Білецька І. Вирішення моральних завдань як метод виховання цінності іншої людини// Рідна школа. - 2005. - №1. - С. 15-17.
3. Бордовская Н.В.. Реан А.А. Педагогика. - СПб, 2000. - С. 40-62.
4. Ващенко Г. Вибрані педагогічні твори. - Дрогобич, 1997. — 214 с.

Семінарське заняття №11. Колектив та особистість: співвідношення та проблеми.

1. Поняття про учнівський колектив.
2. Стадії та технологія формування дитячого колективу.
3. Основні типи дитячих колективів.
4. Завтрішня „радість” як педагогічний інструмент розвитку колективу і особистості.

5. Шляхи формування та використання традицій в колективістському вихованні.
6. Особливості педагогічного керівництва учнівським колективом на різних етапах його розвитку та під час кризи.

Додаткові питання для обговорення

1. Розробка тематики бесід з окремими учнями та учнівським колективом в цілому.
2. Учніський колектив - необхідна умова розвитку особистості.

Список рекомендованої літератури

1. Иванов И. П. Воспитывать коллективистов. - М., 1987.
2. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання. — К.: Вища школа, 1997. - 304 с.
3. Крикунов А.С. Социально-психологические основы работы классного руководителя. - М.: Просвещение, 1989.
4. Красовицкий М. Ю. Общественное мнение ученического коллектива. -М., 1984.
5. Макаренко А. С. Методика організації виховного процесу // Методика виховної роботи. - К.: Рад. школа, 1990. — С. 29-136.
6. Новикова Л. И. Самоуправление в школьном коллективе. - М., 1988.
7. Новикова Л. И. Педагогика детского коллектива. - М., 1978.
8. Педагогічні задачі і завдання для батьків / За ред. В. Постового. -К.: Рад. школа, 1989.
9. Сухомлинський В.О. Методика виховання колективу // Вибрані твори: В 5-ти т. - Т.4. — К., 1976.

Змістовий модуль 4. Педагогічна майстерність. Школознавство.

Семінарське заняття №12. Майстерність класного керівника

1. Функції класного керівника.
2. Зміст роботи класного керівника.
3. Напрями і форми роботи класного керівника.

4. Планування та облік роботи класного керівника.
5. Аналіз плану виховної роботи класного керівника

Додаткові питання для обговорення

1. Батьки і школа: співпраця чи протистояння?

Список рекомендованої літератури

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2001. – 576 с.
2. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання. - К.: Вища школа, 1997. - 304 с.
3. Крикунов А.С. Социально-психологические основы работы классного руководителя. - М.: Просвещение, 1989.
4. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. – 2-е вид., випр. і доп. – Харків: „ОВС”, 2002. – 400 с.
5. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. – 1999 р. – 350с.
6. Мудрость воспитания: Кн. для учителей / Сост. В.М. Бим-Бад и др. - М.: Педагогика, 1989.
7. Основні напрямки діяльності класного керівника // Інформ. збірник МО України. – 1992. - № 23.
8. Педагогічні задачі і завдання для батьків / За ред. В. Постового. -К.: Рад. школа, 1989.

Семінарське заняття №13. Педагогічне спілкування

1. Спілкування: сутність, функції та засоби.
2. Специфіка педагогічного спілкування
3. Етапи організації педагогічного спілкування
4. Умови, що сприяють ефективності педагогічного спілкування.

Додаткові питання для обговорення

1. Скласти правила, яких треба дотримуватись у процесі педагогічного спілкування.

Список рекомендованої літератури

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2001. – 576 с.
2. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання. - К.: Вища школа, 1997. - 304 с.
3. Крикунов А.С. Социально-психологические основы работы классного руководителя. - М.: Просвещение, 1989.
4. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. – 2-е вид., випр. і доп. – Харків: „ОВС”, 2002. – 400 с.
5. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. – 1999 р. – 350с.
6. Мудрость воспитания: Кн. для учителей / Сост. В.М. Бим-Бад и др. - М.: Педагогика, 1989.
7. Основні напрямки діяльності класного керівника // Інформ. збірник МО України. – 1992. - № 23.

Семінарське заняття №14. Методична робота.

1. Організація методичної роботи в закладах освіти.
2. Види методичних об'єднань.
3. Форми методичної роботи в школі.
4. Планування роботи шкільних методичних об'єднань.
5. Значення підвищення кваліфікації та неперервності навчання сучасного вчителя.

Додаткові питання для обговорення

1. Самоосвіта вчителя: необхідність і проблема.
2. Зміст і форми методичної роботи.
3. Вивчення досвіду роботи шкільного методичного об'єднання.

Список рекомендованої літератури

1. Жерносек І. Основні форми і зміст навчально-методичної діяльності в школі // Рідна школа. – 2000. - №4.
2. Липова Л., Бондарев І, Жоріна О. Педагогічні ради у школі: технологія і спрямованість // Рідна школа. – 2000. - №7.

3. Поташник М.М., Моисеев А.М. Управление современной школой: В вопросах и ответах. – М.: Новая школа, 1997 - 352 с.
4. Прокопенко Л. І., Тевлік Т.Л. Завуч і молодий учитель // Рідна школа. -1992. - № 2.
5. Філінчук Г.Г. Розвиток національної школи: Здобутки і проблеми // Рад. школа. – 1990. - №5.
6. Фіцула М.М. Педагогіка. - Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 1997. -С. 171-181.

Дидактичне забезпечення самостійної роботи студентів

I семестр

Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки

1. Проаналізувати підходи авторів різних підручників з педагогіки до визначення об'єкту, предмету, завдань, категорій і понять педагогіки.
2. Виявити особливості морального учнів різного віку та запропонувати найбільш ефективні шляхи виховання моральної особистості.
3. Зробіть порівняльний аналіз нервово-психологічної і пізнавальної сфери учнів різного віку.
4. Порівняйте особливості фізичного розвитку учнів молодшого, середнього та старшого віку.
5. Проаналізуйте прислів'я та приказки українського народу про розвиток особистості.

Змістовий модуль 2. Дидактика – теорія освіти і навчання

1. Визначте особливості використання методів навчання на заняттях з Вашого фаху.
2. Засоби навчання у сучасній школі: стан, проблеми, перспективи.
3. Розкрити структури таких типів уроків:
  - Урок засвоєння нових знань;
  - Урок формування умінь та навичок;
  - Урок застосування знань, умінь та навичок;
  - Урок узагальнення та систематизації знань, умінь та навичок;
  - Урок контролю та корекції знань, умінь та навичок;
  - Комбінований урок.

II семестр

Змістовий модуль № 3. Теорія виховання

1. Прочитайте розділи "Ставлення до батьків, рідних, близьких" та "Виховання високих моральних якостей і норм поведінки" з книги В.О.Сухомлинського "Як виховати справжню людину" і выпишіть (тезами) такі моральні заповіді педагога: Дев'ять негідних речей і Десять Не можна. Покажіть можливості їх використання в процесі виховання сучасних школярів. Визначте тему і сформулюйте відповідні питання бесіди або дискусії з метою формування в школярів ціннісного ставлення до себе (клас — за вибором студента).

2. На основі аналізу навчальних програм та підручників з української мови та української літератури (клас — за вибором студента) визначте виховний потенціал предметів "Українська мова" та "Українська література" в середній школі для формування в школярів ціннісного ставлення до суспільства і держави, інших людей, самих себе, праці, природи, мистецтва.

Змістовий модуль № 4. Педагогічна майстерність. Школознавство.

1. Вивчення досвіду класного керівника з батьками.
2. Батьки і школа: співпраця чи протистояння?
3. Відвідування та аналіз форми виховання учнів загальноосвітньої школи.
4. Розробка тематики бесід з окремими учнями та учнівським колективом в цілому.
5. Розробка анкети для вивчення учнівського колективу.
6. Складання переліку запитань для проведення інтерв'ю з класним керівником.

Методичні рекомендації до самостійної роботи

I семестр

Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки

1. Проаналізувати підходи авторів різних підручників з педагогіки до визначення об'єкту, предмету, завдань, категорій і понять педагогіки.
2. Виявити особливості морального розвитку учнів різного віку та запропонувати найбільш ефективні шляхи виховання моральної особистості.
3. Зробіть порівняльний аналіз нервово-психологічної і пізнавальної сфери учнів різного віку.
4. Порівняйте особливості фізичного розвитку учнів молодшого, середнього і старшого шкільного віку.
5. Проаналізуйте прислів'я та приказки українського народу про розвиток особистості.

Змістовий модуль 2. Дидактика – теорія освіти і навчання

1. Визначте особливості використання методів навчання на заняттях з Вашого фаху.
2. Засоби навчання у сучасній школі: стан, проблеми, перспективи.
3. Розкрити структури таких типів уроків:
  - Урок засвоєння нових знань.
  - Урок формування умінь та навичок.
  - Урок застосування знань, умінь та навичок.
  - Урок узагальнення та систематизації знань, умінь та навичок..
  - Урок контролю та корекції знань, умінь і навичок.
  - Комбінований урок.

Питання, що виносяться на залік

(по завершенню II модулю)

1. Методи навчання та їх класифікація. Прийоми навчання.
2. Характеристика дидактичних систем. Історія їх розвитку.
3. Організаційно-педагогічна робота класного керівника. Умови підвищення ефективності виховної роботи класного керівника.
4. Дидактика: суть, історія становлення. Стратегія розвитку освіти в Україні на сучасному етапі українського державотворення.
5. Шляхи формування у школярів інтересу до навчання. Специфіка реалізації цього завдання в діяльності учителя-словесника.
6. Учніський колектив і його вплив на особистість. А.С. Макаренко, В.О.Сухомлинський про значення колективу у формуванні особистості. Сучасні підходи до оцінки виховної ролі колективу.
7. Методи науково-педагогічних досліджень у практиці вчителя загальноосвітньої школи.
8. Система освіти України та принципи її організації.
9. Освітня, виховна та розвивальна функції навчання.
10. Рушійні сили процесу навчання.
11. Нестандартні уроки. Специфіка їх використання в процесі викладання гуманітарних дисциплін (за фахом).
12. Організація і проведення педагогічних досліджень. Типи педагогічних досліджень. Етапи та методи педагогічних досліджень.
13. Загальна характеристика педагогічної діяльності. Педагогічна діяльність як система.
14. Професійна діяльність і особистість педагога, його загальна культура. Успішний учитель: складові майстерності.
15. Загальне уявлення про педагогіку як науку. Категоріальний апарат педагогіки.
16. Сутність і структура процесу навчання. Закономірності і принципи навчання. Класифікація закономірностей навчання.
17. Планування роботи школи. Види планів. Шкільна документація.
18. Організація методичної роботи в школі, її зміст та форми.
19. Положення про загальноосвітній навчальний заклад, його структура.
20. Поняття педагогічної майстерності, її структура та рівні.
21. Структура та динаміка педагогічного спілкування. Характеристика його основних етапів.
22. Поняття стилю педагогічного спілкування. Особливості різних стилів спілкування вчителя з учнями.
23. Мовлення вчителя як засіб педагогічної праці. Техніка мовлення, культура мовлення, технологія мовлення.
24. Характеристика основних етапів засвоєння навчального матеріалу.
25. Зміст освіти в загальноосвітній середній школі. Його інваріантна та варіативна складові. Навчальний план. Навчальні програми, підручники, посібники. Пріоритетні напрями реформування змісту освіти в середній школі.

26. Поняття про процес навчання. Структурні компоненти навчального процесу.
27. Засоби навчання, умови їх ефективного використання. Застосування комп'ютерів у навчальному процесі школи. Позитивні й негативні моменти роботи учнів з комп'ютером.
28. Сутність поняття «форми організації навчання». Їх багатоманітність.
29. Основні засади класно-урочної системи навчання. Її переваги та недоліки, доповнення та модифікації в сучасних умовах.
30. Урок як основна форма організації навчання в середній школі. Дидактичні, організаційні, психологічні, виховні, гігієнічні вимоги до сучасного уроку.
31. Типи і структура уроків.
32. Підготовка вчителя до уроку.
33. Оцінювання навчальних досягнень учнів, його функції.
34. Педагогічні вимоги до контролю знань, умінь та навичок учнів.
35. Суть компетентності учня. Основні групи компетентностей. Рівні навчальних досягнень учнів. Бали та їх загальні критерії.

Питання до модульного екзамену

(по завершенню III змістового модулю)

1. Суть процесу виховання.
2. Основні положення теорії виховання.
3. Поняття про суб'єкти та об'єкти виховного процесу.
4. Рушійні сили процесу виховання.
5. Мета сучасної виховної роботи в школі.
6. Школа як відкрита виховна система.
7. Виховання як процес соціалізації особистості школяра.
8. Особливості виховання учнів у сучасних умовах.
9. Структура виховного процесу.
10. Основні компоненти виховного процесу: цільовий, змістовний, операційно-діяльнісний, аналітико-результативний.
11. Сучасні концепції виховання.
12. Співвідношення процесів виховання, самовиховання, перевиховання.
13. Соціальні вимоги до змісту виховання особистості.
14. Етапи процесу виховання: формування ідеалу, еталону; вивчення індивідуальних особливостей вихованця; реалізація програми виховання; спонукання особистості до самовиховання.
15. Поняття про методи виховання.
16. Класифікація методів виховання.
17. Умови оптимального вибору та застосування методів виховання.
18. Характеристика основних методів виховання.
19. Методи самовиховання особистості.
20. Поняття про форми виховання.
21. Характеристика основних форм виховання.
22. Соціальна зумовленість мети та завдань виховання.
23. Завдання, форми та методи основних напрямів виховання в сучасних умовах.
24. Система виховної роботи в сучасному загальноосвітньому закладі.

- 25.Актуальні виховні завдання та шляхи їх розв'язання.
- 26.Методи та форми основних напрямків виховання учнів.
- 27.Педагогічні вимоги до організації різних видів діяльності учнів.
- 28.Основні положення концепції національного виховання.
- 29.Особливості використання народної педагогіки у виховній роботі з учнями загальноосвітньої школи.

Питання до модульно-семестрового екзамену
(по завершенню IV модулю)

1. Суть процесу виховання.
2. Основні положення теорії виховання.
3. Поняття про суб'єкти та об'єкти виховного процесу.
4. Рушійні сили процесу виховання.
5. Мета сучасної виховної роботи в школі.
6. Школа як відкрита виховна система.
7. Виховання як процес соціалізації особистості школяра.
8. Особливості виховання учнів у сучасних умовах.
9. Структура виховного процесу.
10. Основні компоненти виховного процесу: цільовий, змістовний, операційно-діяльнісний, аналітико-результативний.
11. Сучасні концепції виховання.
12. Співвідношення процесів виховання, самовиховання, перевиховання.
13. Соціальні вимоги до змісту виховання особистості.
14. Етапи процесу виховання: формування ідеалу, еталону; вивчення індивідуальних особливостей вихованця; реалізація програми виховання; спонукання особистості до самовиховання.
15. Поняття про методи виховання.
16. Класифікація методів виховання.
17. Умови оптимального вибору та застосування методів виховання.
18. Характеристика основних методів виховання.
19. Методи самовиховання особистості.
20. Поняття про форми виховання.
21. Характеристика основних форм виховання.
22. Соціальна зумовленість мети та завдань виховання.
23. Завдання, форми та методи основних напрямів виховання в сучасних умовах.
24. Система виховної роботи в сучасному загальноосвітньому закладі.
25. Актуальні виховні завдання та шляхи їх розв'язання.
26. Методи та форми основних напрямків виховання учнів.

27. Педагогічні вимоги до організації різних видів діяльності учнів.
28. Основні положення концепції національного виховання.
29. Особливості використання народної педагогіки у виховній роботі з учнями загальноосвітньої школи.
30. Шляхи формування естетичної культури школярів. Зміст виховної діяльності, спрямованої на виховання естетичної культури учнів. Місце гуманітарних предметів в її становленні та розвитку.
31. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI ст. про мету, пріоритети та принципи формування особистості.
32. Індивідуальна та колективна робота класного керівника з батьками учнів.
33. Етнопедагогіка як важливий фактор розвитку наукової педагогіки.
34. Сутність учнівського самоврядування. Характеристика основних структурних компонентів учнівського самоврядування середньої школи.
35. Виховання як цілеспрямована система формування особистості. Основні складові та фактори національної системи виховання.
36. Методи дослідження особистості учня та класного колективу, їх використання в педагогічній роботі.
37. Моральне та правове виховання школярів. Формування у них свідомої дисципліни, почуття відповідальності.
38. Методи навчання та їх класифікація. Роль словесних методів у викладанні гуманітарних дисциплін (за фахом).
39. Характеристика дидактичних систем. Історія їх розвитку.
40. Державна тактика в галузі підготовки педагогічних і науково-педагогічних кадрів на сучасному етапі: мета, завдання, основні напрями.
41. Організаційно-педагогічна робота класного керівника. Умови підвищення ефективності виховної роботи класного керівника.
42. Дидактика: суть, історія становлення. Стратегія розвитку освіти в Україні на сучасному етапі українського державотворення.
43. Охарактеризуйте специфічні особливості процесу виховання, використовуючи приклади з досвіду роботи майстрів педагогічної праці (В.Сухомлинський, А.Макаренко та ін.).

44. Назвіть основні ознаки комунікативної культури вчителя і на конкретному прикладі покажіть їх вплив на навчально-виховний процес.
45. Шляхи формування у школярів інтересу до навчання. Специфіка реалізації цього завдання в діяльності учителя-словесника.
46. Учнівський колектив і його вплив на особистість. А.С. Макаренко, В.О.Сухомлинський про значення колективу у формуванні особистості. Сучасні підходи до оцінки виховної ролі колективу.
47. Завдання, зміст та форми фізичного виховання. Народна педагогіка про фізичне виховання.
48. Методи науково-педагогічних досліджень у практиці вчителя загальноосвітньої школи.
49. Система освіти України та принципи її організації.
50. Трудове виховання, його зміст і задачі. Професійна орієнтація учнів у сучасних умовах.
51. Освітня, виховна та розвивальна функції навчання. Особливості їх реалізації в процесі викладання гуманітарних дисциплін (за фахом).
52. Нестандартні уроки. Специфіка їх використання в процесі викладання гуманітарних дисциплін (за фахом).
53. Педагогіка як наука про освіту та виховання. Функції та категорії педагогіки. Система педагогічних наук.
54. Організація і проведення педагогічних досліджень. Типи педагогічних досліджень. Етапи та методи педагогічних досліджень.
55. Загальна характеристика педагогічної діяльності. Педагогічна діяльність як система.
56. Професійна діяльність і особистість педагога, його загальна культура. Успішний учитель: складові майстерності.
57. Загальне уявлення про педагогіку як науку. Освіта як педагогічний процес. Категоріальний апарат педагогіки.
58. Розвиток особистості як педагогічна проблема. Умови та фактори розвитку особистості. Соціалізація в системі сучасного виховання.

- 59.Сутність і структура процесу навчання. Закономірності і принципи навчання.
Класифікація закономірностей навчання.
- 60.Школознавство як розділ педагогіки. Принципи управління сучасною школою.
- 61.Структура системи освіти України . принципи її побудови в Україні.
- 62.Планування роботи школи. Види планів. Шкільна документація.
- 63.Шкільна конференція,рада школи, піклувальна рада, їх склад та повноваження.
- 64.Педагогічна рада школи, її склад та повноваження.
- 65.Права і повноваження директора школи, його взаємовідносини з органами шкільного самоврядування.
- 66.Організація методичної роботи в школі, її зміст та форми.
- 67.Положення про загальноосвітній навчальний заклад, його структура.
- 68.Поняття педагогічної майстерності, її структура та рівні.
- 69.Шляхи оволодіння педагогічною майстерністю.
- 70.Структура та динаміка педагогічного спілкування. Характеристика його основних етапів.
- 71.Поняття стилю педагогічного спілкування. Особливості різних стилів спілкування вчителя з учнями.
- 72.Моделі педагогічного спілкування.
- 73.Мовлення вчителя як засіб педагогічної праці. Техніка мовлення, культура мовлення, технологія мовлення.
- 74.. Розкрийте можливості предмета «Українська мова» щодо естетичного виховання учнів.
- 75.. Опишіть структуру методичної розробки виховного заходу з метою формування в учнів наукового світогляду.
- 76.Визначте тему бесіди з учнями на екологічну тематику, складіть план її проведення.
- 77.Сформулюйте тему і план диспуту з проблем морального виховання учнів.
- 78.Розкрийте можливості предмета «Українська література» щодо трудового виховання учнів.

79. Сформулюйте мету і складіть план індивідуальної бесіди з батьками учня.
80. Визначте тему бесіди з учнями щодо дотримання режиму праці та відпочинку, складіть план її проведення.
81. Сформулюйте тему і план диспуту з проблем патріотичного виховання учнів.
82. Визначте тему бесіди з учнями з питань статевого виховання, складіть план її проведення.
83. Назвіть ознаки комунікативної культури вчителя і на конкретному прикладі покажіть їх вплив на навчально-виховний процес.
84. Запропонуйте модель учнівського самоврядування.
85. Визначте тему бесіди з учнями про значення колективу у формуванні особистості, складіть план її проведення.
86. Визначте тему бесіди з учнями з питань естетичного виховання, складіть план її проведення.
87. Складіть перспективний план самовиховання.
88. Визначте тему бесіди з учнями з питань формування в них свідомої дисципліни, складіть план її проведення.
89. Визначте тему бесіди з учнями з метою формування в них почуття відповідальності, складіть план її проведення.
90. Запропонуйте підходи до організації перевиховання.
91. Опишіть методику проведення колективних творчих справ. Наведіть приклад.
92. Наведіть приклади засобів виховання у сім'ях з різними стилями стосунків.
93. Особливості, функції педагогічного спілкування.
94. Проаналізуйте план роботи класного керівника. Зверніть увагу на визначені в ньому конкретні завдання виховання. За допомогою яких методів вони реалізуються? Як використовуються методи, що формують поведінку, свідомість?
95. Методика застосування народної педагогіки у виховному процесі.
96. Проаналізуйте досвід роботи вчителя-словесника щодо впровадження діалогічних форм роботи на уроці.

- 97.Методика дослідження особистості учня. Обґрунтувати вибір методи науково-педагогічного дослідження особистості учня.
- 98.Наведіть приклади організації творчої діяльності учнів на уроках з вашої спеціальності.
- 99.Визначте умови, що сприяють підвищенню авторитета педагога серед батьків та учнів.
100. Визначте основні етапи педагогічного спілкування та змодельуйте їх використання в навчально-виховній роботі.
101. Охарактеризуйте діяльність вчителя-предметника сучасної загальноосвітньої школи, виділивши при цьому структурні компоненти його педагогічної майстерності.